

dne 31. julija 1923, in sicer samo oni, ki so bili upokojeni, ko so dovršili popolno število službenih let, se glede osebnih in rodbinskih draginjskih doklad izračunajo z aktivnimi državnimi uslužbenci. Dobivajo one osebne in rodbinske draginjske doklade (brez specialnih doklad), ki jih dobivajo aktivni državni uslužbenci položaja, s katerega so bili dotični upokojenci upokojeni.

Vsi ostali upokojenci dobivajo skladno s predpisom člena 239. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih draginjske doklade še nadalje po zakonu o draginjskih dokladah z dne 28. februarja 1922.

Člen 31. Ta odločba ministrskega sveta velja od dne 1. maja 1924 ter povsem nadomešča vse dosedanje predpise, s katerimi so bile do-

slej urejene draginjske doklade civilnih uradnikov in ostalih državnih uslužbencov, ki se smatrajo po novem zakonu o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih z dne 31. julija 1923 za državne uslužbence.

V Beogradu, dne 10. aprila 1924.

D. R. br. 42.300.

Minister za finance: dr. M. M. Stojadinović s. r.

Ministrski svet je v seji z dne 17. aprila 1924 usvojil ta predlog gospoda ministra za finance ter odobruje, da se v vsem postopa po njem.

Predsednik ministrskega sveta: Nik. P. Pašić s. r.

(Podpisi ostalih ministrov.)

Kako ugotovimo pravilnost prevedbe in zapalost povišice.

II. Kategorija: učitelj(ice) in otroške vrtnarice z maturo na učiteljskiču.

Table with columns for 'Tekoče službeno leto', 'Letna plača v dinarjih', and 'Opomba'. It contains two main tables side-by-side, one for 'a) osnovnošol. učit.' and one for 'b) meščanskošolski učitelji'. Each table has columns for 'položajne plače', 'osnovne plače', 'stanarina', and 'skupaj letno'.

III. kategorija: otroške vrtnarice in učit. žen. roč. del brez mature.

Table with columns for 'Tekoče službeno leto', 'Letna plača v dinarjih', and 'Mes. plača'. It contains two main tables side-by-side, one for 'a) osnovnošol. učit.' and one for 'b) meščanskošolski učitelji'. Each table has columns for 'položajne plače', 'osnovne plače', 'stanarina', and 'skupaj s'.

1. Prvo je treba ugotoviti službeno dobo, ki šteje v napredovanje, do 1. sept. 1923. Službena doba za napredovanje se računa od prvega nameščenja po maturi do 1. sept. 1923 (počitnice vštete). V službeno dobo za napredovanje se ne šteje doba prekinitve službe slabe ocene ali suspenzije ter discipliniranja in kadrski rok. Učiteljem brez mature se šteje doba za napredovanje od usposobljenostnega izpita. Učiteljem, ki so pozno delali usposobljenostni izpit, se šteje za napredovanje od dobe med prvim nameščenjem in usposobljenostnim izpitom, največ pet let faktične službe. Onim,

ki zaradi vojnih razmer niso mogli nastopiti službe (učiteljicam in učiteljem), po maturi do prvega nastopa službe, se všteje tudi ta doba v službeno dobo za napredovanje, samo dokazati morajo, da so bile res vojne razmere temu krive. (Glej Uradni list l. 1922. zaporedna štev. 349 uredb.)

2. Tako ugotovljena službena doba mora biti vpisana kot službena leta v rešenju. Opozarjamo, da so vpisana v rešenjih le polna leta, meseci in dnevi so izpuščeni, kar pa ni smatrati za napako, ker je ministrstvo izdalo odlok, da se ti meseci in dnevi tudi vštejejo v povišice in napredovanje. Na ta način ugotovimo, če so leta pravilno vnešena v rešenju. Ko ugotovimo na podlagi navodil pod 1., koliko službenih let je vštvenih za napredovanje, vzamemo na tabeli eno leto več kakor smo izračunali (in kakor jih mora biti vpisanih v rešenju) službenih let do 1. sept. 1923, ker smo izračunali že preteklo službeno dobo in so v rešenjih tudi vnešena doslužena leta, medtem ko je na tabeli označeno tekoče službeno leto. V dotično vrsto spada vsak in podatki, ki so na tabeli glede grupe položajne plače, zneska položajne plače, stopnje osnovne plače, zneska osnovne plače in zneska stanarine, morajo biti vpisani v rešenju. Opozarjamo, da je v rešenjih pri vseh vnešena polna stanarina in odredi knjigovodstvo 75% stanarino dotičnikom, ki jim po predpisih pripada; tudi poročene državne uradnice imajo vpisano stanarino, ki jo knjigovodstvo uredi po predpisih.

3. Kdor ni pravilno uvrščen, se mora pritožiti v roku 30 dni od dneva, ko je podpisal potrdilo, da je prejel rešenje.

4. Povišice so po novem bolj komplicirane kakor prej, ker jih je računati od položajne plače, osnovne plače in stanarine, ki pa zapadejo v različnih letih. Predpisana službena doba v posameznih grupah položajne plače, stopnjah osnovne plače in pri stanarini, je razvidna iz tabele.

5. Z dnem, kadar kdo konča kako službeno leto in preide v naslednje tekoče službeno leto, naj poišče na tabeli dotično tekoče službeno leto in naj pogleda, ako se mu je zvišala s službenim letom osnovna plača, položajna plača ali stanarina. Kadar mu pripade povišek v katerem od teh oddelkov, mora napraviti vlogo na ministrstvo in prošiti za povišico.

6. Prošnja za povišico in priloge so koleka proste. V prošnji je navesti odlok in podatke starega rešenja, podatke, kakor bi se rešenje moralo glasiti po dnevu, ko je zapala povišica in datum, kadar je zapala povišica ter službeno dobo vštveno za napredovanje, ki se jo je s tem dnem doseglo. Šolska oblast potrdi pravilnost službene dobe, pridene zadnje komisijsko službeno oceno ter vpiše eventualno ovire, ki jih vsebuje čin, zakon, po katerih dotičniku ne pripade povišica. Prošnji je pridejati overovljen prepis zadnjega rešenja.

7. Glede izplačevanja povišic ima finančni zakon za l. 1924/25, v čl. 262, sledečo določbo: Periodične povišice se obračunavajo in izplačujejo, ako pade prehod na višjo stopnjo osnovne plače v prvo polovico leta 1. julija, drugače 1. januarja vsakega leta, Isto velja tudi za prehod na višjo stopnjo stanarine.

8. Do usposobljenostnega izpita nihče ne napreduje in prejema vsakdo le 60% položajne plače, kar uredi računovodstvo, ker je v rešenje vnešena polna položajna plača.

9. Samci, vdovci in ločeni brez otrok, ki ne živijo v skupnem gospodinjstvu z drugimi osebami, proti katerim imajo zakonito dolžnost vzdrževanja, dobe le 75% stanarine. To uredi knjigovodstvo, in je v rešenjih pri vseh vnešena vsa stanarina.

10. Če sta mož in žena v državni službi v istem kraju, jima pripada skupaj samo ena stanarina, in sicer večja.

11. Z 31. službenim letom se zviša osnovna plača za 15%, kar mora biti vnešeno v rešenju in ker se šteje po 32. službenem letu (pri vrtnaricah in učiteljicah ženskih ročnih del po 35 službenem letu) tudi v pokojnino.

12. Meščanskošolski učitelji s strokovnim izpitom prejema 10% zvišane redne prejemke, kar mora biti označeno v rešenjih, ki se šteje v pokojnino.

13. Doklada za otroke znaša: do izpolnjenega 6 leta 360 Din, do 12 leta 600 Din, nadalje 960 Din letno za vsakega otroka do polnoletnosti, pa tudi prej prestane, če prestane potreba, da ga roditelj vzdržuje. Ta doklada ni vnešena v rešenjih in je všteta v 150 Din, ki jih prejema vsakdo za otroka kot draginjsko doklado mesečno.

14. Naturalna stanovanja se vračunajo v stanarino, vendar se to še ne bo izvajalo, dokler ni to vprašanje urejeno.

DAVKI ZA UČITELJSTVO, KI SE ODRAČUNAJO OD PLAČE.

(Osebna dohodnina in invalidski davek.)

1. V zmislu čl. 127. čin. zakona plačujejo drž. uslužbenci davek na plačo (osnovno in položajno) in na pokojnino. Plačevanja davka na ostale prejemke, kakor tudi plačevanja

vseh državnih in samoupravnih doklad so državni uslužbenci oproščeni.

2. Osebna dohodnina se plačuje od osebne plače in položajne plače, in sicer je predpisana po čl. 157. finančnega zakona za leto 1924/25.:

1. za uradnike in častnike izven kategorij 5%.

2. za uradnike in častnike v kategorijah 4%.

3. za zvaničnike, podčastnike in slugo 3%.

Ta določba je stopila v veljavo 1. majnika 1924. Za vse uradnike, častnike in ostale državne uslužbence in upokojence, ki prejema prejemke po starih zakonih, ostanje v veljavi dosedanje določbe v obdobju teh prejemkov.

3. Invalidski davek se plačuje in računa od višine zneska osebne dohodnine in znaša po določbah čl. 152. fin. zak. za l. 1924/25. do 20 Din os. doh. — 2 Din, do 50 Din os. doh. — 6 Din, do 100 Din os. doh. — 12 Din, do 200 Din os. doh. — 24 Din, do 300 Din os. doh. — 37 Din, do 500 Din os. doh. — 62 Din, do 700 Din os. doh. — 87 Din, do 1000 Din os. doh. — 125 Din itd. Do 20.000 Din in čez ta znesek se plača 20%.

Prevedeni aktivni učitelji in prevedeni upokojenci s polnimi službenimi leti II. in III. kategorije plačujejo 4% osebne dohodnine od osnovne in položajne plače in invalidski davek, kakor je to razvidno iz spodnjih tabel v letnih in mesečnih zneskih teh davkov:

II. kategorija: učitelj(ice) in otroške vrtnarice z maturo na učiteljskiču.*

Table with columns for 'Tekoče službeno leto', 'osnovne plače', 'položajne plače', 'SKUPAJ', and 'Plača davka'. It contains two main tables side-by-side, one for 'a) osnovnošol. učit.' and one for 'b) meščanskošolski učitelji'. Each table has columns for 'stopnja', 'Din', 'grupa', 'Din', and 'SKUPAJ'.

* Meščanskošolski učitelji, ki prejema zvišane redne prejemke po čl. 7. čin. zakona, plačujejo 10% zvišane davčne pristojbine na osebno dohodnino in invalidski davek.

III. kategorija: otroške vrtnarice in učit. žen. roč. del brez mature.

Table with columns for 'Tekoče službeno leto', 'osnovne plače', 'položajne plače', 'SKUPAJ', and 'Plača davka'. It contains two main tables side-by-side, one for 'a) osnovnošol. učit.' and one for 'b) meščanskošolski učitelji'. Each table has columns for 'stopnja', 'Din', 'grupa', 'Din', and 'SKUPAJ'.

znajo kuhati baš manjši »tudi-literati«, o tem nam poleg drugega pričuje tole značilno »Pojasnilo v Lendovškovem-Štritarovem Slovenskem berilu za Nemce«: »Prof. Kaspert je Lendovška opozoril, da nekateri berilni sestavki ne ustrezajo namenu niti po vsebini, niti po obliki, ter mu je tudi odločno svetoval, naj jih ne sprejme. A Lendovšek ga je zavrnil, rekoč, da jih sprejme iz oportunitete, češ, da je dovolj, ko ga Nemci preganjajo, in da noče, da bi ga še Slovenci preganjali.« (»Lj. Zvon«, l. 1897., str. 771.) Zdi se, da so tudi v poznejših čitankah tu in tam še sledovi takih »obzirov« do nezatnejših pisateljev; zakaj tudi čitankar se rad izogne zbadanju, upoštevajoč, da devet sršenov zaleže za modrasa. Prav tako ne smemo prezreti, da mora čitankar ustreči, dasi morda proti svojim nazorom, neizprosnim uradnim cenzorjem, ako si noče z rokopisom v peči podkuriti.

O literarni vrednosti raznih »spisov za mladino« sem svoječasno že obširno razpravjal (v Pedagoških letopisih); v dotičnih razpravah sem izkušal uveljaviti načelo, da dajamo mladini le čtivo, iz naših najboljših pisateljev izbrano. »Mutatis mutandis« naj bi bili ti nazori tudi vodilo pri sestavi čitank.

Da podprem svoje čisto umetniško stališče, na katero se naj bi postavili čitankarji, navajam v podkrepitev še nazore nekaterih drugih šolnikov. Odlični pedagog V. Bežek je temeljito prerešetal (»Lj. Zvon«, l. 1893. in 1894.) vprašanje »O osnovah srednješolskih čitank« ter je tudi o čitankah za osnovne šole napisal (»Lj. Zvon« l. 1897.) nekaj tehtnih misli: »Estetični moment bodi odločilen pri izboru beril«, poudarja V. Bežek, »in čitankarju bodi edino vodilo: Plemenita vsebina v plemeniti obliki!... Seveda poleg teh nazorov pisatelji in pesniki kakor Slomšek, Praprotnik, Tomšič i. dr. izgubé vso vrednost, in le malokateri njih spisi bi se dal brez korenitih formalnih poprav porabiti za čitanke. Vsa čast in hvala omenjenim možem kot narodnim buditeljem, kremenitim značajem itd.; tudi njih spisi so bili ob času naše narodne bede in slovstvene suše velikega pomena. A vse to nas ne sme in ne more zapeljati, da bi jim priznali absolutno leposlovno vrednost. storili so njih spisi in pesmi ob svojem času svojo dolžnost, a zato tudi želi primerno priznanje — dandanes so samo historičskega pomena... Ne bi bilo treba poudarjati, a vendar to storimo zaradi možne nesporazumnosti, da pedagoške in moralne obzire v vseh učilih in spisih, ki so namenjeni mladini, pripoznamo kot »conditio sine qua non«; a takisto brez-pogojno treba upoštevati leposlovno stališče. Vsako stališče samo zase bi bilo enostransko; »omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci«, bi lahko tudi mi rekli.

razumevajoč pod »utile« moralnost, a pod »dulce« to, kar je estetiški lepo... Izdajatelj čitanke bi s klasičnimi sestavki ustregel tudi drugemu jako važnemu smotru jezikovnega pouka; neprisiljenemu, nezavednemu uvajanju v domače klasično slovstvo. Večino sestavkov, ki smo jih mi v mladih letih v šolskih berilih čitali ter se jih tudi na pamet učili, smo pozneje spoznali kot maloverdna skrupucala, dobra dovolj za šolo in za to, da se pozabijo, in žal nam je bilo truda in veselja, ki smo ga nekaj z njimi imeli. Kolik dobiček pa bi bil, ko bi nekdanji učenec v poznejših letih spoznal, da berila in pesmi, ki se jih je učil, so dela naših najboljših pisateljev in pesnikov, katere čisla ves slovenski svet, in hvalil bi šolo, ki mu je igraje pribavila, ne da bi se bil tega zavedal, naših klasičnikov...«

(Dalje prihodnjic.)